

Ve vysloužilém elektru se skrývá množství drahocenných druhotných surovin. Mohou pomoci zachránit ekonomiku oslabenou koronavirem

Praha, 18.května 2020

Kvůli pandemii COVID-19 může světová ekonomika dle odhadů přijít o biliony amerických dolarů – rané předpovědi hovoří asi o 4 bilionech USD. Pošramoceným ekonomikám může v budoucnu významně pomoci uplatnění principů cirkulární ekonomiky, zejména pak využití takzvaného urban miningu, tedy využívání odpadů jako zdroje druhotných surovin. Jen extrakce vzácných kovů ze starého elektru může přinést desítky miliard ročně, nemluvě o pozitivních ekologických vlivech. Skvělým příkladem recyklačního projektu jsou například medaile pro olympijské hry v Tokiu, které byly kompletně vyrobeny z kovů získaných z elektroodpadu.

Pandemie nového koronaviru poměrně tvrdě zasáhne globální ekonomiku. Ještě před tím, než šíření COVID-19 dosáhlo pandemických rozměrů, experti podle portálu statista.com předpovídali, že většina velkých světových ekonomik jejím vlivem ztratí asi 2,4 procenta HDP. Globální HDP tak dle předpokladů poklesne z 3 procent na 2,4 procenta. To může oproti roku 2019 znamenat globální ztrátu kolem 4 bilionů USD. Je tedy jasné, že se světové ekonomiky budou v následujících letech snažit tyto ztráty dorovnat. Pro evropské země může být jednou z odpovědí rychlejší přechod na principy cirkulární ekonomiky. Již v roce 2015 osvětlila potenciál cirkulární ekonomiky společná studie společnosti McKinsey a nadace Ellen MacArthur foundation. Podle ní by Evropa díky aplikaci principů cirkulární ekonomiky mohla řešit svoji závislost na dovozu zdrojů a ročně ušetřit až **1,8 bilionu EUR**.

Město jako surovinový důl

V rámci cirkulární ekonomiky se jako velmi slibný ukazuje koncept takzvaného urban miningu. Zjednodušeně řečeno jde o získávání surovin z odpadu, zejména elektroodpadu, komunálního odpadu a stavebního odpadu. „Z elektroodpadu lze recyklací získat vzácné kovy jako zlato, stříbro, měď, platinu, kobalt či paladium. Například podle studie *The Global E-Waste Monitor*, na níž se podílí i OSN, se v roce 2016 v elektroodpadu ukrývaly suroviny za téměř 65 miliard dolarů. Vzhledem k tomu, že se celosvětově stále daří oficiální cestou vysbírat a recyklovat jen asi pětinu objemu elektroodpadu, tak bohužel většina těchto cenných surovin končí na skládkách. Česká republika je na tom naštěstí o poznání lépe, nicméně i zde je na čem pracovat,“ říká **David Vandrovec**, generální ředitel společností **REMA**, které v tuzemsku zajišťují zpětný odběr a recyklaci elektrozařízení, baterií a akumulátorů a solárních panelů.

„V ČR trend ukládání odpadů na skládky v posledních letech postupně klesá, což je pozitivní. Je třeba splnit evropské cíle, které říkají, že do roku 2035 může na skládky maximálně 10 % odpadů. Stávající skládky ovšem do budoucna mohou i dle koncepcí EU sloužit právě jako zdroj pro ‚urban mine‘. Řada států již tyto cesty zkouší realizovat. Koncepce skládek i samotných měst jako zdrojů nerostného bohatství je důležitou myšlenkou, kterou podporujeme. Recyklace a nakládání s odpady jako se zdroji surovin pro další výrobu je klíčovým směrem, kterým chceme jít,“ doplňuje **Petr Havelka**, výkonný ředitel **České asociace odpadového hospodářství**.

Recyklované kovy na krcích olympioniků

S recyklací surovin z odpadů v porovnání s jejich těžbou se pojí významné ekonomické úspory, zejména energií. Studie Americké chemické společnosti kupříkladu zjistila, že extrakce vzácných kovů z elektroodpadů je 13krát méně nákladná než jejich získávání z vytěžené rudy. Krásný příklad urban miningu z nedávné doby pak představuje projekt medailí pro letní olympiádu 2020 v Tokiu. Zhruba pět tisíc zlatých, stříbrných a bronzových medailí bylo poprvé v historii kompletně vyrobeno výhradně z kovů získaných recyklací elektroodpadu. Japonci během dvou let v celonárodní výzvě dokázali vysbírat skoro 80 tisíc tun vysloužilých elektrických zařízení (toto množství se v České republice vysbírá ze necelý rok) a přes 6 milionů starých mobilních telefonů. Toto množství pak vydalo mimo jiné 3 500 kilogramů stříbra, 2 200 kilogramů bronzů a 32 kilogramů zlata. Použitím recyklovaných materiálů bylo

MEDIA JOURNAL

ušetřeno minimálně 1,8 milionů dolarů, které by jinak spolkl nákup zlata, a značné množství – asi 450 tun – CO₂, jež by jinak uniklo do atmosféry.

Nejen recyklace, ale i upcyklace

Významnou roli v cirkulární ekonomice hraje také upcyklace, tedy proces přeměňování nepotřebného odpadu na nové materiály nebo produkty s vyšší přidanou hodnotou. Na rozdíl od recyklace, která je běžně součástí oficiálních světových i státních strategií, zákonů a veřejných procesů, se však upcyklace dosud vesměs pohybuje v rámci „zábavy“ pro jednotlivce, případně se s ní setkáváme v koncepcích moderně smýšlejících výrobních firem nebo ekologických projektů. Nověji se pak do různých upcyklačních projektů zapojují i velké nadnárodní firmy. Příkladem budiž třeba společnosti Adidas a Volvo, které se snaží zužitkovat staré rybářské sítě, jež zaneřádí světové oceány.

Pro skvělé upcyklační projekty ovšem nemusíme chodit daleko, najdou se i v České republice. Jsou to například projekty ZasPas, který vytváří elegantní kabelky či designové batohy z bezpečnostních pásů vraků aut, nebo projekt Trash Made, jenž využívá komponenty z elektroodpadu k výrobě originálních šperků nebo bytových dekorací. *„U elektroodpadu se nejčastěji mluví o využití vzácných kovů, které vyřazená zařízení obsahují, my ale ukážeme, že použít se dá i mnoho dalších komponentů. Velký úspěch sklízíme třeba s našimi brožemi z plošných disků spojů, náušnicemi z fólií z LCD displejů nebo manžetovými knoflíčky z tlačítek z telefonních budek. I při použití recyklovaných materiálů dbáme na to, aby všechny naše výrobky byly bezpečné a nabízely vysokou řemeslnou úroveň zpracování, kvalitu a estetickou hodnotu,*“ vysvětluje Zdenka Kladníčková, manažerka projektu **Trash Made**.

Kontakt

Markéta Faltysová

Senior PR manager (Praha)

[LESENSKY.CZ](http://www.lesensky.cz) s.r.o

mobil: +420 770 667 100

e-mail: faltysova@lesensky.cz

Impact Hub Praha, Drtinova 557/10, Praha 5

www.lesensky.cz